

УДК 656.01

Каплуновська А.М.¹ Обертінська В.О.²

¹ старш. викл.каф. ТТ НУ “Запорізька політехніка”

² студ.гр. Т-314 НУ “Запорізька політехніка”

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ТРАНСПОРТНИХ ПОСЛУГ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ: ЦИФРОВІЗАЦІЯ ТА ЕКОЛОГІЧНІ СТАНДАРТИ

Незважаючи на складні умови воєнного часу, Україна продовжує інтеграцію до європейського транспортного простору, що передбачає виконання вимог екологічної безпеки. Впровадження стандартів Європейського Союзу сприяє зменшенню негативного впливу транспорту на навколишнє середовище та підвищенню ефективності використання ресурсів.

Одним із ключових екологічних напрямів є перехід на транспортні засоби, що відповідають стандартам Євро-5 та Євро-6. Такі транспортні засоби характеризуються нижчим рівнем викидів шкідливих речовин та більш високою паливною ефективністю. Впровадження екологічних стандартів сприяє не лише зменшенню шкідливих викидів, але й підвищенню конкурентоспроможності українських перевізників на міжнародному ринку [5].

У рамках реформування транспортної галузі значну увагу приділяють розвитку альтернативних джерел енергії. Використання електротранспорту та транспортних засобів на альтернативному паливі поступово стає одним із перспективних напрямів розвитку галузі [2]. У великих містах України активно впроваджуються електробуси та зарядні станції для електромобілів, що сприяє зменшенню рівня забруднення повітря.

Важливим напрямом державної політики є реформування ринку пасажирських перевезень. Уряд проводить заходи, спрямовані на підвищення якості транспортних послуг та забезпечення рівного доступу до них для всіх громадян. Одним із ключових елементів реформ стало створення відкритих конкурсів на маршрути, що дозволяє підвищити конкуренцію між перевізниками та покращити якість обслуговування пасажирів.

Суттєві зміни відбулися також у сфері контролю за діяльністю перевізників. Впровадження електронних систем моніторингу дозволило забезпечити більш ефективний контроль за виконанням умов ліцензування та дотриманням правил перевезень. Це сприяє підвищенню рівня безпеки та зменшенню кількості порушень у сфері транспортних послуг [7].

Особливу роль у функціонуванні транспортного ринку під час воєнного стану відіграє розвиток логістичних центрів. Переміщення значної частини виробничих підприємств у безпечніші регіони сприяло створенню нових логістичних вузлів. Такі центри забезпечують консолідацію вантажів, їх сортування та подальше транспортування до кінцевих споживачів.

Одним із викликів, з якими зіткнулася транспортна галузь, стала нестача кваліфікованих кадрів. Значна частина працівників була мобілізована або змушена змінити місце проживання. Це призвело до необхідності підготовки нових спеціалістів та впровадження програм професійного навчання.

У сучасних умовах важливу роль відіграє інтеграція українського транспортного ринку до європейської транспортної системи. Укладення міжнародних угод сприяло спрощенню процедур перетину кордонів та розвитку міжнародних перевезень. Це дозволило забезпечити стабільність експорту та імпорту навіть у складних умовах воєнного часу.

Не менш важливим фактором розвитку транспортного ринку є впровадження інноваційних технологій. Використання безпілотних транспортних засобів, автоматизованих складів та систем штучного інтелекту відкриває нові можливості для підвищення ефективності логістичних процесів [10]. Хоча повномасштабне впровадження таких технологій в Україні ще перебуває на початковому етапі, їх використання має значний потенціал для майбутнього розвитку галузі.

Таким чином, функціонування ринку транспортних послуг під час воєнного стану характеризується високим рівнем адаптивності та впровадженням нових технологічних рішень. Цифровізація логістичних процесів, впровадження екологічних стандартів та реформування ринку пасажирських перевезень сприяють підвищенню ефективності транспортної системи та створюють передумови для її подальшого розвитку.

Підсумовуючи викладене, можна зробити висновок, що сучасний ринок транспортних послуг в Україні функціонує в умовах постійних викликів, пов'язаних із воєнним станом. Водночас впровадження цифрових технологій, розвиток екологічних стандартів та проведення державних реформ створюють можливості для модернізації транспортної галузі та підвищення її конкурентоспроможності на міжнародному рівні.

У післявоєнний період очікується подальший розвиток транспортної інфраструктури, інтеграція до європейського ринку та зростання ролі інновацій у сфері транспортних технологій [4].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про транспорт : Закон України від 10.11.1994 № 232/94-ВР.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232/94-вр> (дата звернення: 10.04.2026).
2. Про автомобільний транспорт : Закон України від 05.04.2001 № 2344-ІІІ.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14> (дата звернення: 10.04.2026).
3. Про схвалення Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.05.2018 № 430-р.: <https://zakon.rada.gov.ua/go/430-2018-%D1%80> (дата звернення: 10.04.2026).
4. Про затвердження операційного плану реалізації у 2025–2027 роках Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2024 № 1550-п.: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1550-2024-%D0%BF> (дата звернення: 10.04.2026).
5. Стратегічні документи транспортної галузі : вебсайт / Міністерство розвитку громад та територій України.: <https://mindev.gov.ua/pro-nas/stratchiia> (дата звернення: 10.04.2026).
6. Розвиток громадського транспорту України в контексті транспортної стратегії. Економіка та суспільство. 2022. № 39.: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4860> (дата звернення: 10.04.2026).
7. Аналітичні матеріали щодо оновлення транспортної стратегії України : репозитарій НУ «Одеська юридична академія».: <https://dspace.onua.edu.ua/items/a3d5167e-a92e-4b9c-bd58-ea8d3a1e956f> (дата звернення: 10.04.2026).
8. Транспорт і зв'язок України : статистична інформація / Державна служба статистики України.: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 10.04.2026).
9. Transport and Environment Report : official website / European Commission.: <https://transport.ec.europa.eu> (дата звернення: 10.04.2026).
10. Аналітичні матеріали щодо розвитку транспорту та логістики України : вебсайт / Міністерство інфраструктури України.: <https://mtu.gov.ua/content/strategiya-2015.html> (дата звернення: 10.04.2026).